

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 3336/04

לפני: כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין
כבוד השופט א' שהם
כבוד השופט מ' מזוז

העותרים: 1. התנועה להגינות שלטונית
2. מרדכי ציבין, עו"ד

נגד

המשיבים: 1. מועצת הרבנות הראשית לישראל
2. משרד ראש הממשלה
3. המשרד לשירותי דת

עתירה למתן צו על תנאי

תאריך הישיבה: י"א באייר התשע"ז (7.5.17)
בשם העותרת 1: עו"ד מרדכי איזנברג
בשם העותר 2: עו"ד נחמה ציבין
בשם המשיבים: עו"ד אבינעם סגל-אלעד

פסק-דין

המשנה לנשיאה א' רובינשטיין:

א. עתירה זו היא עתירה ראויה, שהניחה אצבעה על נושאים חשובים בעולם הכשרות במדינת ישראל. נאמר כבר כאן, כי מגישיה ראויים להוקרה, כפי שגם ציינו בעבר. העתירה הוגשה ביום 4.4.04, לפני למעלה משלוש עשרה שנים. במקורה כללה שלושה סעדים – אשר שניים מהם, השני והשלישי, הושגו במהלך השנים ועל כן נמחקו (החלטה מיום 19.7.10). הסעדים הללו היו קביעת נהלים להעסקת משגיחי כשרות וקביעת מבחני הסמכה לעניין זה, וגורמי המדינה פעלו בעקבות העתירה.

ב. אשר לסעד הראשון, שעניינו כי משגיחי כשרות לא יקבלו שכרם ישירות מבעלי העסקים המושגחים, נושא זה טופל – כפי שכתבנו בהחלטה הנזכרת מיום

17.7.10 – "כמי השילוח ההולכים לאט". מי ימנה מספר ההחלטות שניתנו בנושא זה, וכבר נאמר באחת מהן, כי "הנושא שלפנינו מיאש" (5.2.17); זאת, הגם שבמהות לא היתה – ומכל מקום כיום אין – מחלוקת שיש לשים קץ למצב שבו המשגיחים מועסקים על-ידי המושגחים, על כל החששות המובנים, ואין צריך להכביר מלים וגם אין רצוננו לפגוע; נשוב לכך בקצרה בהמשך.

ג. נביא את עיקריה של ההחלטה מ-22.3.17:

א. עתירה זו – עתירה ציבורית ככל משפטה וחוקתה – הוגשה ב-2004, והתמקדה בליקוי מרכזי במערך הכשרות הממלכתי, ליקוי שאין חולק עליו, והוא כי ככלל משגיחי הכשרות הם עובדי העסק המושגח, ומבלי לפגוע באיש, זו פרצה המפתה להיכנס בה, והפוגמת הגדרתית באמון בהשגחה. העתירה הגיעה לגיל בר מצוה, ולאורך השנים כשלו עד הנה באורח מצער ומתמיה כל המאמצים לתקן את הטעון תיקון. צו על תנאי ניתן עוד ב-2008. יתר על כן, הפתרונות המועלים מתכווצים מדי פעם ו'הר' של הצעות שעלו בהחלטות השונות, אותן לא נמנה כאן כרוכלים, הוליד 'עכבר' בדמות ניסוי מקדים (פילוט) כיום בשישה (!) בתי עסק; הבו גודל. העצוב הוא שגם גורמי המשיבים אינם חולקים על אי תקינות המצב הקיים, אך "באו בנים עד משבר וכח אין ללדה" (ישעיהו ל"ז, ג').

ב. שקלנו אם לא באה השעה ליתן צו מוחלט שיצהיר כי קשר כספי על-ידי העסקה, או בדרך אחרת, בין בתי עסק מקבלי תעודות כשרות לבין משגיחי הכשרות טבול בניגוד עניינים מובהק, ועל כן דינו להיבטל.

ג. ואולם, בכל זאת ראינו לנכון להמתין עוד קמעא לדו"ח הסיכום של הועדה שמינתה הרבנות הראשית לנושא זה, העתיד להיות מוגש לרב הראשי לישראל ונשיא מועצת הרבנות הראשית לאחר דיונים רבים, ובהנחת הרצון הטוב של המשיבים. אנו מבקשים כי תימסר הודעת עדכון עד 1.5.17, לאחר הפסח, שתכלול דיווח על דו"ח הועדה ועל ישיבת מועצת הרבנות הראשית שדנה בו. הזמן דוחק. הדעת נותנת כי המשיבים יביאו בחשבון – כנמסר – את אי התקינות של המצב הקיים בקשר משגיח/מושגח. כמובן ברקע נמצא גם תיק דנג"ץ 5026/16 התלוי ועומד בעקבות בג"ץ 6494/14 בו נקבע מועד של שנתיים מיוני 2016 לפתיחת הנושא בהיעדר הסדר.

ד. אכן נחוצה עזרת ההשגחה העליונה להשגחה הפרטית, אך בידי אדם להסדיר זאת, ולא בשמים היא. המשאבים הנחוצים לכך גם יכולים לכאורה להיות

מכוסים מאגרות בלא שהמשגיח והמושגח יהיו תאומי-
סיאם.

ד. והנה אכן קיבלנו עתה הודעה מעדכנת מטעם המשיבים, שעיקרה כי דו"ח הצוות לבחינת מערך הכשרות בישראל בראשות הרב מיכה הלוי – רבה הראשי של פתח תקוה – הוגש לרב הראשי לישראל הרב דוד לאו ב-27.4.17, אושר בישיבתה של מועצת הרבנות הראשית ביום 3.5.17. הדו"ח וההחלטות צורפו על-ידי המשיבים.

ה. חברי הצוות, שפעל למעלה משנה, היו – כאמור – הרב מיכה הלוי (יו"ר), הרב יעקב סבג, ראש אגף הכשרות הארצי, עו"ד הראל גולדברג, היועץ המשפטי לרבנות הראשית, הרב אליהו מלול, יועץ לרב הראשי ומר זילבר כהן, נציג ציבור, ולימים, גם מר משה דגן, מנכ"ל הרבנות הראשית ומר עודד פלוס, מנכ"ל המשרד לשירותי דת.

ו. נביא כאן את סיכום עבודתו של הצוות במלואו. יצוין כי הדו"ח עצמו מחזיק 64 עמודים, ועוסק במגוון סוגיות. הנה הסיכום:

סיכום עבודת הצוות

1. המבנה הארגוני של מערך הכשרות בכל רשות מקומית יהיה מורכב מרב מקומי, מנהל מחלקת כשרות, רכז כשרות, בקר כשרות ונאמן כשרות.
2. מעבר למאפיינים ההלכתיים והמקצועיים של תחום הכשרות, ניהולו מחייב שלד ארגוני ניהולי יציב והקמת מערכת מודרנית העומדת באמות מידה מקצועיות ראויות ברמה ניהולית.
3. בכל מועצה דתית ימונה מנהל מחלקת כשרות שיהיה כפוף לרב המקומי מבחינה הלכתית ומקצועית ולראש המועצה הדתית מבחינה מנהלתית. ייקבעו תנאי סף למינויו של מנהל המחלקה שיביאו לידי ביטוי את הכישורים הדרושים לרבות בהיבטים של השכלה וניסיון ניהולי. במועצות דתיות קטנות ימונה מנהל מחלקת כשרות בחלקיות משרה.
4. תפקיד משגיח הכשרות יפוצל באופן שמרכיב עבודת ה**פיקוח** על בית העסק יבוצע מעתה על ידי **בקר כשרות** ואילו המרכיב ה**ביצועי** של עשיית פעולות הלכתיות-כשרותיות יבוצע בידי **נאמן כשרות**.
5. בקר הכשרות יהיה נעדר זיקה לבית העסק ותפקידו לפקח על עמידת בית העסק בנהלי הכשרות לטובת ציבור שומרי הכשרות.
6. ייקבעו תנאי סף לתפקיד בקר הכשרות, שיתייחסו, בין השאר, לגיל מינימום, אורח חיים דתי, הכשרה מתאימה, תעודת הסמכה מטעם הרבנות הראשית לישראל והעדר הרשעות פליליות.

7. מספר העסקים שיהיה נתון לפיקוח בקר כשרות ייקבע בהתאם לכללים ברורים, אחידים ושוויוניים ובהתחשב במאפייני בית העסק. כל בקר כשרות יופקד על אשכול בתי עסק הסמוכים גיאוגרפית על מנת להבטיח יעילות.
8. בקר כשרות יידרש לעסוק בתפקידו בהיקף שלא יפחת מחצי משרה.
9. בפני הוועדה הועלו מספר חלופות למודל ההעסקה הראוי של בקרי הכשרות:
- 9.1 החלופה האחת, העסקה ישירה כעובדי המועצה הדתית.
- 9.2 החלופה השנייה, העסקה באמצעות חברה ממשלתית.
- 9.3 חלופה שלישית, הקמת הרשות להשגחה על הכשרות.
- 9.4 החלופה הרביעית, הקמת חברות בת שליד המועצה הדתית ללא כוונת רווח.
- 9.5 החלופה החמישית, העסקת הבקרים כנותני שירות חיצוניים למועצה הדתית.
- 9.6 החלופה השישית, פרסום מכרז לרכישת שירותי השגחה על הכשרות באמצעות תאגידי כשרות למטרות רווח.
10. לאחר בחינה מעמיקה של החלופות השונות שנזכרו לעיל, ממליצה הוועדה כי מודל ההעסקה של בקרי הכשרות יהיה התקשרות ישירה עם המועצה הדתית כנותני שירות חיצוניים, פרי לנסר. בעדיפות שנייה, ממליצה הוועדה על מודל העסקה ישירה של בקרי הכשרות כעובדים שכירים של המועצה הדתית. התמורה לבקרי הכשרות תהיה הולמת וראויה באופן שניתן יהיה לגייס אנשים ראויים למערך הכשרות ובאופן שיביא לידי ביטוי את שינוי הסטטוס מבחינה תעסוקתית, ככל שתאומץ העדיפות הראשונה של העסקה כנותני שירות חיצוניים.
11. בית העסק ישלם למועצה הדתית אגרה שתגלם את כלל העלויות הדרושות לשם מתן הכשר, ובכלל זאת, מימון רכישת שירותיהם של בקרי הכשרות, בין השאר, בהתאם להיקף הבקרה הדרוש, והוצאות נלוות. בקר הכשרות לא יהיה מעורב בגביית אגרת הכשרות מבית העסק.
12. בקר הכשרות ייבחר על פי הליך פומבי ושוויוני על ידי הרב המקומי והמועצה הדתית, ולבית העסק לא תהיה כל מעורבות בשיבוץ בקר הכשרות שיפקח עליו.
13. אחת לתקופה שתיקבע, תתבצע תחלופה של בתי העסק הנתונים באחריות בקר כשרות, כך שכל פרק זמן כזה הוא יופקד על אשכול בתי עסק אחר, באופן מחזורי ושוויוני. זאת, כדי להבטיח צמצום הזיקה שבין בית העסק לבין בקר הכשרות.
14. על בקרי הכשרות להתמקצע במכלול ההיבטים הנוגעים לתחום הכשרות, כך שיתאימו לפעילות במגוון בתי עסק המקבלים שירותי כשרות.

15. בקרי הכשרות יחויבו בדיווח נוכחות סדור ושקוף בבתי העסק תוך שימוש בטכנולוגיה הקיימת בשוק בין באמצעות המכשיר הסלולרי ובין באמצעים ביומטריים ואחרים. דיווח הנוכחות של בקר הכשרות בבית העסק המתייחס לאותו יום, יוצג במקום בולט בבית העסק כחלק מן השירות שמוענק לציבור שומרי הכשרות במקום.

16. בכדי להביא להתמקצעות עובדי מערך הכשרות ובהתחשב בדינמיות של תחום הכשרות, הרבנות הראשית תקים יחידת הדרכה שתעסוק בין השאר, בפיתוח תכניות לימוד ובעריכת השתלמויות לבעלי התפקידים במערך הכשרות, בכלל, ולבקרי הכשרות, בפרט.

17. בתחום רשויות מקומיות בהן מספר גדול של עסקים מקבלי הכשר בכדי לשפר את מוטת השליטה הניהולית, ימונו תחת מנהל מחלקת הכשרות, רכזי כשרות שתפקידם לרכז את פעילות בקרי הכשרות. רכזי הכשרות ימונו מקרב מפקחי הכשרות המועסקים היום.

18. בבתי העסק יועסק אחד מעובדי בית העסק שהוא בעל אורח חיים דתי כנאמן כשרות לאחר שאושר לכך על ידי הרב המקומי. תפקידו של נאמן הכשרות ביצוע פעולות כשרותיות מוגדרות שייקבעו על ידי הרבנות הראשית. תפקיד זה יוטל על העובד, בנוסף לתפקידים אחרים שהוא ממלא בבית העסק, בהתאם לצרכי בית העסק, ובלבד שהעובד יהיה נוכח בו בכל משך פעילותו. בית עסק הפועל במשמרות יידרש להציב נאמן כשרות בכל משמרת. לרבנות המקומית לא תהיה סמכות להתערב בגובה שכרו של נאמן הכשרות, בתנאי העסקתו או בהחלטה אודות סיום העסקתו. בתי עסק בעלי מאפיינים של נפח פעילות מצומצם, בהתאם לתבחינים שוויוניים שתקבע הרבנות הראשית, יהיו פטורים מהעסקת נאמן כשרות, ובקר הכשרות יבצע בהם את הפעולות הכשרותיות הנדרשות. בבית עסק שלא הוצב בו נאמן כשרות, ייקבע היקף פעילות משמעותי יותר של בקר הכשרות.

19. ייקבעו כללים ברורים למניעת ניגוד עניינים של עובדי מערך הכשרות ובכלל זאת, בקרי הכשרות, לרבות איסור העסקת קרובי משפחה. כמו כן, ייקבעו כללים ברורים לעניין עיסוק נוסף של גורמי מערך הכשרות הממלכתי-מוסדי בגופי כשרות פרטיים.

20. לצורך הגברת השקיפות וחיזוק אמון הציבור, ובמטרה להבטיח ודאות במישור הכלכלי, יקבעו אגרות כשרות על פי פרמטרים ברורים, אחידים ושוויוניים בעד שירותי הכשרות, בין השאר בהתחשב במאפייני בית העסק.

21. ככל שבית עסק יהיה מעוניין בכך, תישקל האפשרות להציב מצלמות בבית העסק לצורך ניהול בקרה על הכשרות, תוך הפחתת היקף הבקרה הפיזי הדרוש באמצעות בקר כשרות, וייקבע עבורו שיעור אגרה מופחת.

22. לצורך אחידות, שוויוניות ושקיפות באכיפת נהלי הכשרות, תיקבע בכללים שיטת ניקוד לאכיפת נהלי הכשרות באופן שהפרות כשרות בבית העסק יתורגמו למספר נקודות, בהתאם לחומרתן. צבירת נקודות בסך מסוים שייקבע מראש, תביא להסרת תעודת ההכשר, או להגברת היקף הבקרה, לפי העניין. בחלוף תקופה מסוימת שתיקבע מראש בכללים, ככל שבמהלכה לא יימצאו תקלות כשרות בבית העסק, סך הנקודות הנצבר יימחק והוא יוכל לפתוח "דף חדש".

23. נוכח מגמות של גלובליזציה המשפיעות אף על תחום המזון ועל מנת ליצור ודאות בקרב ציבור שומרי הכשרות, תקבע מועצת הרבנות הראשית נהלי כשרות אחידים הן לרמת כשרות רגילה והן לרמת כשרות מהודרת, שיחייבו את כלל הרבנים נותני ההכשר.

24. על מנת לתת מענה לאוכלוסיות שיש להן דרישות ייחודיות בתחום הכשרות, לבקשת בית עסק, רב מקומי יהיה רשאי לאשר רמת כשרות נוספת 'למהדרין מן המהדרין', שתיקבע על פי אמות מידה שוויוניות וענייניות, ונהליה יפורסמו בקרב הציבור.

25. בנסיבות בהן רשות מקומית שלא פועלת בתחומה מועצה דתית, לא הקימה מערכת ראויה לניהול שירותי הכשרות, בהתאם לנהלי הרבנות הראשית, ממליצה הוועדה להסמיך את הרבנות הראשית להטיל, בהתייעצות עם המשרד לשירותי דת, את ניהול שירותי הכשרות במקום בידי מחלקת כשרות של מועצה דתית סמוכה שתוסמך, בין השאר, לגבות אגרות מבתי העסק בתחום הרשות המקומית ולהעסיק לשם כך את כח האדם הדרוש.

26. תנאי לשיפור מערך הכשרות ולהבטחת רמת כשרות ראויה, הוא יצירת תקנים ואיושם על פי סרגלים שייקבעו, הן במערך הכשרות המקומי והן באגף הכשרות של הרבנות הראשית לישראל.

27. בפני הוועדה הועלו 3 הצעות להפרטת מערך הכשרות לפיהן הרבנות הראשית תתמקד ברגולציה על תחום הכשרות ואילו שירותי הכשרות בפועל יינתנו על ידי גופי כשרות פרטיים שיקבלו רישיון מטעם הרבנות הראשית לאחר שעמדו בתנאים שייקבעו. הרבנות הראשית תפקח על גופי הכשרות הפרטיים ויהיו בידיה סמכויות כלפיהם לרבות סמכות לשלילת רישיון, סנקציות כספיות וכיוצ"ב. לאחר בחינה מעמיקה ההצעות נדחו פה אחד על ידי כלל חברי הוועדה. הוועדה הגיעה לכלל מסקנה כי, בין השאר, נוכח מאפייני תחום הכשרות, אין מקום להפרטת מערך הכשרות. להרחבה בעניין זה, נא לעיין בגוף הדו"ח.

28. כדי להתמודד עם טענות לשרירותיות, ניצול סמכות לרעה והעדר רמת שירותיות ראויה, נבחנו בוועדה חלופות שונות, כדלהלן:

28.1 דעת רוב - תוקם ועדת בדיקה מקצועית שתוסמך לבטל את הסמכותו של רב למתן הכשר, ככל שנמצא כי לא פעל על פי נהלי הכשרות שקבעה מועצת הרבנות

הראשית או ככל שנמצא כי לא פעל כשורה בתחום הכשרות. הוועדה תוסמך עוד, להמליץ בפני מועצת הרבנות הראשית והגורמים המתאימים על השינויים המתבקשים לטובת ייעול מערך הכשרות במקום.

28.2 דעת מיעוט - לפתוח "אזורי כשרות" באופן מבוקר, כך שבית עסק יוכל לקבל הכשר ממספר רבנויות מקומיות הסמוכות גיאוגרפית, על פי בחירתו, ובלבד שרבנויות אלו קיבלו אישור מהרבנות הראשית להעניק הכשר מחוץ לתחומן, לאחר שוועדה מקצועית אישרה כי הן פועלות על פי נהלי הכשרות ומתנהלות כראוי. באופן זה ניתן יהיה לאפשר תחרות תוך יצירת איזונים שיבטיחו כי רמת הכשרות לא תיפגע. גם בהתאם לדעת המיעוט, יש להקים ועדה כמפורט בדעת הרוב, אולם לא ניתן להסתפק בכך."

ז. בהחלטת מועצת הרבנות הראשית מיום 3.5.17 נכללה הקמתו של צוות היגוי ליישום ההחלטות. נאמר כבר כאן, כי נוכח אופיו של הנושא, המחייב פעילות יומיומית נמרצת מאוד מול גורמי ממשל שונים, סוכם בעקבות הצעתנו כי בראשו יעמוד, לצד הרב י' גליקסברג יו"ר ועדת הכשרות של הרבנות כאיש הלכה, גם הרב משה דגן, מנכ"ל הרבנות, כגורם המינהלי הבכיר; החברים הנוספים יהיו הרב י' סבג, ראש אגף הכשרות הארצית, עו"ד ע' פלוס, מנכ"ל המשרד לשירותי דת, עו"ד ע' פילבר, מנהל תחום הכשרות במשרד, שלושה מנהלי מחלקות כשרות שימנה הרב הראשי והרב א' מלול מרכז הוועדה. לצוות זה חשיבות עצומה, ששוב אליה בהמשך.

ח. קיימנו ביום 7.5.17 דיון. לטענת העותרים לפנינו בעיקרו של דבר חזרה על "תסריטים" קודמים של דו"חות שלא מומשו, מה גם שארגוני רבנים בערים ובמועצות האזוריות, כך נטען, שוללים את המוצע ולא הוזמנו – כנטען – לדיוני הצוות. נזכיר כבר כאן, כי יו"ר הוועדה, הרב מיכה הלוי, הוא רבה של פתח תקוה, וכי מי שרצה להישמע יכול היה לפנות, ולכן לא זו עיקר. עוד נאמר מטעם העותרים, כי יש קושי בפיתורי משגיחים רבים שלא ייכללו בהסדרים החדשים; לשיטת המשיבים יטופל גם נושא זה עם היישום. במענה לשאלתנו מה משאלתם של העותרים, הוצע צו מוחלט, שלפיו מתאריך פלוני תופסק העסקת משגיח בידי מושגח.

ט. מטעם המדינה נטען, כי על כל חלופה תימתח ביקורת אך יש להתחיל לפעול, וזו מטרת הדו"ח וההחלטה וזו מטרת צוות ההיגוי. נאמר, כי בשונה מהצעות בעבר, מדובר בדו"ח שקיבל את ברכת הרב הראשי ומועצת הרבנות, גם אם היו הסתייגויות. אין צורך, כך נאמר, בצו מוחלט, וצוות ההיגוי יקבע לוחות זמנים למימוש. כאמור, הובן כי בראש הצוות לצד גורם הלכתי צריך לעמוד גורם מינהלי בכיר, כדי לעמוד

במו"מ עם משרדי הממשלה השונים, האוצר, המשפטים ואחרים, לשם הבאתה של ספינת הדו"ח לחוף מבטחים.

י. אין צורך להכביר מלים, בהיעדר כל מחלוקת כיום, על כך שיש לנתק זיקה בין משגיח למושגח. ניתוק הזיקה הוא בהקשר דנא ביטוי של הציווי "ולפני עור לא תתן מכשול" (ויקרא י"ט, י"ד), ולדברי רש"י שם (בעקבות מדרש ספרא – תורת כהנים) "לפני סומא בדבר לא תתן לו עצה שאינה הוגנת לו"; כלומר, אין הכוונה רק לאי הצבתו של מכשול פיסי לפני עוור, אלא להכשלתו חלילה של מי שאינו בקי בנושא פלוני. מבלי לפגוע במשגיחים רבים העושים מלאכתם נאמנה, פירצת הרצון לשמור על מקום עבודה עלולה ליתן מכשול לפני עוור, לפני המאמינים בהשגחה ובאחריות הכשרות, אם חלילה הקשר בין משגיח למושגח יניב במקרים מסוימים פירות באושים. הערת שוליים היסטורית: במאמרו "קוים לדמותו של הרבי נתן לוי"ן" כותב הרב ד"ר שלמה טל (ספרו פרי חיים (תשמ"ג) 313, 314), על הרבנות בעיר ריישה (ז'שוב) בפולין בראשית המאה העשרים: "כמו כן דאג (הרב לוי"ן – א"ר) שהאופים שלא מבני ברית ישלמו את משכורתם של משגיחי הכשרות לבית הדין, ובית הדין ישלם למשגיחים, כדי שהמשגיחים לא יהיו תלויים באופים...". עינינו הרואות, כי עוד לפני כ-120 שנה השתדל רב בעיר חשובה בגולה, אמנם שם לגבי מושגחים לא יהודים, לנתק בין משגיח למושגח, אך במהות אין כמובן הבדל של ממש, כשעסקינן ביחסי עובד-מעביד ובניגוד עניינים פוטנציאלי.

יא. ניתן בזה איפוא תוקף לעקרון הניתוק וההפרדה בין משגיח למושגח.

יב. אין בידינו כשלעצמנו להביע דעה באשר להצעות שבדו"ח לגופן ולחלופות העדיפות, ונוכל רק לומר כי יש ליתן סיכוי ראוי למאמץ שהושקע ולהכרעת מועצת הרבנות שאימצה את דו"ח הצוות. המבחן – בבירור ובמוכהק – הוא ביישום, ומכאן החשיבות העליונה של צוות ההיגוי. ברי כי יש צורך, בגדרי צוות ההיגוי, במי שיבוא בכל בוקר לעבודתו כשלפניו האתגר להסיע את עגלת הדו"ח, תוך רתימת כל גורמי הממשל הרלבנטיים. אנו מקוים כי כך ייעשה, שאם לא כן – חלילה – יצטרף הדו"ח לקודמיו שבמגרות, אך לכך גם השלכות משפטיות.

יג. החלטנו להפוך את הצו על תנאי לצו מוחלט. עד סוף יוני 2018 צריך להסתיים הטיפול והמערך המחליף צריך להיות מוכן, כך שלכל היותר יחל בעבודתו המלאה,

לאחר הרצה, עד 1.9.18. העתירה מתקבלת לפי האמור, והמשיבים ישלמו לעותרים יחדיו הוצאות בסך 30,000 ₪ (כולל).

ניתן היום, י"ג באייר התשע"ז (9.5.2017).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

המשנה לנשיאה